18-ter Jahrgang Nr. 137. Jüdische Pester Zeitung. Montag, 29. November 1886.

Redaction u. Administration
befinden sich:
BUDAPEST,
Hochstrasse Nr. 1.
Pränumerations-Preis:
Für Oesterreich-Ungarn
Ganzjährig 8 Gulden Oestr. W.
Halbjährig 4 Gulden Oestr. W.
Vierteljährig 2 Gulden Oestr. W.
Für's Ausland
Ganzjährig 9 Guld. — kr. Ö. W.
Halbjährig 4 Guld. 50 kr. Ö. W.
Vierteljähr. 2 Guld. 25 kr. Ö. W.
Pränumerationen
werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.

יידישע פעסטער צייטונג

פאָליטישעס אָרגאַן. ערשיינט וואָכענטליך דריימאָל.

Pränumerations-Bedingungen:
Für Oesterreich-Ungarn:
Ganzjährig 8 Gulden Oestr. W.
Halbjährig 4 Gulden Oestr. W.
Vierteljährig 2 Gulden Oestr. W.
Für das Ausland:
Ganzjährig 9 Gulden — kr. Ö. W.
Halbjährig 4 Gulden 50 kr. Ö. W.
Vierteljährig 2 Gulden 25 kr. Ö. W.
Pränumerationen
werden jeden Tag entgegengenommen.
Annoncen werden nach aufliegendem Tarif berechnet.
Redaction und Administration
befinden sich:
BUDAPEST,
Hochstrasse Nr. 1.

אכטצעהנטער יאהרגאנג נר. 137. Erscheint wöchentlich dreimal. בודאפעסט, מאָנטאג ב׳ כסלו תרמ״ז.

איין בריעף פאַרל אָטוואָש׳ס.

אין דער שפּיטצע דער געסטרינען נומער דעם „ווערעלאשעס״ בעשיידעט זיך דאס פאלגענדע „אפּענע שרייבען אין הערן מאקס סאבאלטשי״:

„געערטער פריינד!

דיא האבען אין מיך דיא פראגע געריכטעט, אב איך עס נשהייסע, דאס דיא דיא דעראקציאן דעם „ווערעלאשעס״ איבערנאמען האבען, איך אב איך אינערהייב יענע זשורנאליסטישע יידישקייט נשהייסע, דערען שטרעבען דאריף געריכטעט איז, דאס דיא פאטערלאנדישען יידען זעלבסט עלבסט ערקענען איר אייגענעס ערהאלטען: דאס דיא יאהר־האפטיגע יודען אבער צוגלייך איך יאהרהאפטיגע אינגאנען איר פאטראטען דיען, איר יענע אייפנא־בע מיט אייער ערפילען, דיא דיא פאדזעהונג איה־גען איבערטראגען האט, צו איהרעם אינענען אייפ־בלייען, אבער צוגלייך איך אים אינטערעסע דעם פאטערלאנדעס איר דער אללגעמיינען קולטור.

מיינע אנטוואָרט איז דיעזע פראגע איזט איינפאך: איס מיינער נאנצען זעעלע נשהייסע איך דאס צייער, דאס דיא זיך איסגעשטעקקט האבען.

פאן מיינער קינדהייט אן לעבטע אין מיר אינפּראנדערליך דיא איבערצייגונג, דאס דיא יידענהייט נשטס מעהר איר נשטס יענינער איזט, אלס איינע לאנדסמאן אין איזנערעס פאטערלאנ־דע, איר דאס דיא קריסטלישען לאנדסלאנען איה־גענגאבער ווידער מעהר רעכט. נאך ווענ־נער פפליכטען האבען, אלס ווייפיעל דיא אינטערנאנדער איסציאיבען האבען.

איז מיינער פאלשישע ווייפּבאהן, איר בע־זאנדערס אינטער דען זעגענסראזען (Aldiletalan) מאפּפען דעם אנטסעמטסטעם, דיא איך אין ערסטער יוגעד שטרעבען מיטטע, געזעלל־שאפט דער אלשען איבערצייגונג נאך איינע נייע הענצי, איר דיא איז, דאס דיא יודען אינ־זערעס פאטערלאנדעס דיא ווארקערסטען לאמפּפער דער גלייכבערעכטיגונג איר דער ווארען דעמאקראציע ווער.

איבערגענס האטטע איך נאך זא מאנכעס אי־בער דיעזע פראגע צו זאגען איר ווערדע דאס איך — „ען מיר נאטט לעבען לאסטט — טהוט״. פעהל־ליכט איז דיעזע דיעזע נאך נכט געראממען, אבער איך גלייבע אפּטט, דאס דיא צייט באלד דא זין ווירד, אין וועלכער אללע ערטסטען איר ערקען לאמפּפער דעם אפּפענטליכען לעבענסאינטער דיע־זע פאהנע זיך שטאטען ווערדען. דיא איר איהר בראטט. בערייטען דיא געטייא דען ווענ פּיר, דער צו דיעזעם צייעלע פיהרט.

ווייער דער ערענטערע ערפאלל, נאך איז דיא עטוואגען אנגרייפּפּ, דורכען איהרע קראפט ערמאטטען לאסטען. דיא פאדזעהונג דאס דאס יודענטהום צו גראסען צייעלען איז־ס. ערוואהלט איר דיעזע איזט שטארקעס זעלבסטבעוואוסטסיין נאטיוינדיג. דיעזעס בע וואהרען אן דער מאנעסאדזעגונג. ווער האטטען איר איינע וואהל: ענטוועדער דען בראנד אן אינזערער גרענצע פאר־טגעזעטצט צו זעהען, אדער דאס הויז, וועלכעס דער איינגע־טהימער פאר דעם בראנדע גיכט שיטצען קאننטע, זעלבסט אין בעזיטצען צו געהמען. ווער האבען דאס אבער נכט געטהאן, אס פאן דאס איז איינע אבערערשטאפּפּ איף דער באלכאנאלבאנזעל אישטאיבען, אזערען, דאמיט ווער נכט געראיאנגען ווערדען, אזס אן ערדע באלכאנפּפאנג איינצו־שען, אס דיא איבערטראגונג דעם אריינאלישע בראנדעס צו אזס פערזיכערען. איבריגענס הא־בען ווער דיא אינפּערמיידליכע אקקאפּאציאן נכט אינגנאמבטע אינטערנאממען, אזערען ווער יאהרען דאצו פאן דען איידאפּאאישען מאכטען מיט צו־שטיממונג דער טיידייא ערמאכטיגט.״

קריץ, גראף אנדראשי ערקלארטע זיך אלס ענטשידענער גענער אינעס ערען פאדאשעס אונד איינער ווערען ווייטערען ערבערונג. אפּטער־ריך־אינגארן ווייטע קריגען קריעג. עס קאמען אונד וואללע מיט ריסלאנד אן פיהרען לעבען אונד עס דיא נאגען פאדש צו בעהיפּפען. דאס דער קריעג אפּטערריך־אינגארנס מיט ריסלאנד איז פערמיידליך דיא. ווייטערס פיהרטע דיעזעס דער־פאדאנגסטע מיטגליעד דער דעלעגאציאן אים, דאס דיא פאלשיס, ווערטע ריסלאנד ווייטע בעפאהגע, פיר דאס ריסישע ריך זעלבסט פער־האנגנסאללע ווערדען קאننע, אונד דאס אינע שטארגע דעם אייראפּאישען פיהרעגעס נור דאנן ערפאלגען קאننע, ווען ריסלאנד גענען אינע נעגנען אינטערעססען הארדען אונד דאדאן דע־קען ווירדע. דאס טעסטאמענט פעטערס דעם גראפּפען (דיא ערבערונג קאנסטאנטינאפּעל) אין אויפפיהרונג צו ברינגען, איינע שטארגע דעם אייראפּאישען פיהרעגעס קאننע נור פאן ריסלאנד קאממען.

צור טאגעסגעשיכטע.

נאך דער טהרונרעדע, מיט ווער־בער אס דעצטען דאנגערסטאג — ווא ווער אין פאדינער נומער מעלדעטען — דער דייטשע ריכסטאג ערפּפּפּעט וואהרע, איזט דעם וועלבען אין נייעס מיליטארגעזעטץ אינטערבריטשע ווארדען, וועלבעס מיט דען פּרינ־דענפּערזיכערונגען דער טהרונרעדע אין אייפּפאל־לענדעס ווידערשפּרוכ שטעהט. נאך בעגרעזונג דעס דייטש־פראנצאזישען מרעגעס שרוטס דיא דעגיערונג דייטשלאנדס צור פערטערונג דער מי־ליטארראזטע דיעזעס ריכטעס, אס איינעס עוועג־טעלדלע פערגעלטונגסקריעגע פראנקריכס ערפאלג־ריך בעגעגנען צו מאכען. אס אחרע 1874 האט דער דייטשע ריכסטאג נאך לאנגעס צאגערן בע־וויליגט, דאס דער פיהרעגסשטאט דער דייטשען אימפּעע 401,659 מאן — אהנע אפּפיציערע אונד אינגאדריג־פּרייוויליגע — בעטראגע דיעזע שטאנד ווארדע איף וועגען אחרע בעוויליגע. אין דער ערזאטצונג. דאס דערזולבע נאך אבזוהיר דיעזער צייט זיך הערבאמערקען לאסטען ווערדע. אבער אס יאהרע 1881 פערלאנגטע דיא דעגיערונג אינע ווייטערע פערמעהרונג דעס פיהרעגסשטאנדעס צו ערהאלטען אונד צו שטארקען, איזט וואהרלך איינע ווירקונגע איפּפאבע.

ווייר אונגארן, אינגעזאמט צווייטען פּרעמד־שפּראכיגען אינגעזאמטמאכען נאצאנאלטאטען, ברויכען וואהרהאפּפטיג נאטהווענדיג דאס יודענטהום. דארט אבער, מיטטען אים אינגארן־טהום, אים מיטטעלפּונקט דעס לאנדעס, זינד דיא יודען עבענפאלס טרייע שטרייטער פיר פּרייהייט אונד פּראקטישע בילדונג.

מאגע אחרע ווירקאמקייט זעגען אונד געלינ־גען מראגען.

דאריל אָטוואָש.

אים דען דעלעגאציאָנען.

דיא מעסיאן דער דעלעגאציאָנען געהט איהרעם עגדע עגטגעגען, אונד דער מאג־ג האט בייא דעם פאדגעסטערן אין דער אפּע־נער האפּבורג שטאטטגעפונדענען דעלעגאציאָנס. דונער וונער בעפיהרונגע אבער דיא אבעראינ־שטטמענדען בעשלוסס דער אסטערריכישען אונד אונגאריישען דעלעגאציאָנס איהרזוקק גענעבען אים גאנצען גנאממען האבען דאך בייטיג דערגעגע־ציאָנען דיא איהנען אונטערבריטטען פאדלאנ־אגגנאממען, דיא פאדדעריונגען דער מינסטער בע־ווילליגט אונד — וואס וואהל אונטער דען הייטיגען פאלישען אומשטאנדען דאס ווכטיגסטע איזט — דיא פאלישע אונטערעס מיגסטערס דער איסווא־טיגען אנגעלעגענהייטען. נראפען כאלנאקי געבוילליגט.

איבעראשענדען זונד איס דעם שאאסטע דער דעלעגאציאָנען הייר קיס מעהר צו ערוואהנען נראפען אינטערעסטע בעטעט דיא דעטטע דע־דע, דיא דער אינסטאמרעגע מינסטער דעס אי־סערן, גראף טיזאס אונגאריש, אין דער אונגאריישען דעלעגאציאָן הערלט. אין דערזעלבען האט דער דערפאדראגענדע שטאאטסמאנ צור אללגעמיינען איבעראשונג נאכגעטיזען, דאס צווישען אסטערריך־אונגארן אונד ריסלאנד קיין וואנדאל אדס איך דיס־דאנד נאנץ נוט איז דער באלכאנדאלבאנזעל נגבען אינאנדער עקסטערן לאנגטען. ווען מאן נור אן דעם בערייגער פערטראג נכט דשטעלל אונד דענזעלבען דיעזעס נאנצען אינהאלט נאך דע־שפּעטערן ווירד.

מראר אונד דישליר, א איבערצייגענד זונד דיא אינפּאהרונגען דעס גראפען אנדראשי אין דיעזער הערע, „דיא בעזעטצונג בא סנינגס אונד דער הערצעגאיינגא — וואנטע ער־איזט נכט ערפאלגט, אים אנדערע פאהקער אונד אנדערע לאנדער צו בעדראהען, וואהרען נור אים דעם גרונדע, אס אינזערע מאנארכיע צו שטעטען, דיא טרוטיא האט דיעזע בירדען פראיינגען פאס נור דעם נאמען נאך בעזעסען אין ווירק־ליכקייט הערשטע לאנד אין דעזערטנסדאוער צו־שאנד אונד אינזיכען אונד דעזאלוציאנאיר אינטריג בע וואהرען אן דער מאגעסאדזעגונג. ווייר האטטען נור אייגע וואהל: ענטוועדער דען בראנד אן אינזערער גרענצע פאר־טגעזעטצט צו זעהען, אדער דאס הויז, וועלכעס דער איינגע־טהימער פאר דעם בראנדע גיכט שיטצען קאننטע, זעלבסט אין בעזיטצען צו געהמען. ווייר האבען דאס אבער נכט געטהאן, אס פאן דאס איז איינע אבערערשטאפּפּ איף דער באלכאנדאלבאנזעל אישטאיבען, אזערען, דאמיט ווייר נכט געראיאנגען ווערדען, אזס אן ערדע באלכאנפּפאנג איינצו־שען, אס דיא אבערטראגונג דעס אריינאלישע בראנדעס צו אזס פערזיכערען, איבריגענס הא־בען ווייר דיא אינפּערמיידליכע אקקאפּאציאן נכט אינגנאמבטע אינטערנאממען, אזערען ווייר יאהרען דאצו פאן דען איידאפּאאישען מאכטען מיט צו־שטיממונג דער טיידייא ערמאכטיגט.״

קריץ, גראף אנדראשי ערקלארטע זיך אלס ענטשידענער גענער אינעס ערען פאדאשעס אונד איינער ווערען ווייטערען ערבערונג. אפּטער־ריך־אינגארן ווייטע קריגען קריעג. עס קאמען אונד וואללע מיט ריסלאנד אן פיהרען לעבען אונד עס דיא נאגען פאדש צו בעהיפּפען. דאס דער קריעג אפּטערריך־אינגארנס מיט ריסלאנד איז פערמיידליך דיא. ווייטערס פיהרטע דיעזעס דער־פאדאנגסטע מיטגליעד דער דעלעגאציאָן אים, דאס דיא פאלישע, ווערטע ריסלאנד ווייטע בעפאהגע, פיר דאס ריסישע ריך זעלבסט פער־האנגנסאללע ווערדען קאننע, אונד דאס אינע שטארגע דעם אייראפּאישען פיהרעגעס נור דאנן ערפאלגען קאننע, ווען ריסלאנד גענען אינע נעגנען אינטערעססען הארדען אונד דאדאן דע־קען ווירדע. דאס טעסטאמענט פעטערס דעס גראפען (דיא ערבערונג קאנסטאנטינאפּעל) אין אויפפיהרונג צו ברינגען, אינע שטארגע דעס אייראפּאישען פיהרעגעס קאننע נור פאן ריסלאנד קאממען.

צור טאגעסגעשיכטע.

נאך דער טהרונרעדע, מיט ווער־בער אס דעצטען דאנגערסטאג — ווא ווער אין פאדינער נומער מעלדעטען — דער דייטשע ריכסטאג ערפּפּפּעט וואהרע, איזט דעם וועלבען אין נייעס מיליטארגעזעטץ אינטערבריטשע ווארדען, וועלבעס מיט דען פּרינ־דענפּערזיכערונגען דער טהרונרעדע אין אייפּפאל־לענדעס ווידערשפּרוכ שטעהט. נאך בעגרעזונג דעס דייטש־פראנצאזישען מרעגעס שרוטס דיא דעגיערונג דייטשלאנדס צור פערטערונג דער מי־ליטארראזטע דיעזעס ריכטעס, אס איינעס עוועג־טעלדלע פערגעלטונגסקריעגע פראנקריכס ערפאלג־ריך בעגעגנען צו מאכען. אס אחרע 1874 האט דער דייטשע ריכסטאג נאך לאנגעס צאגערן בע־וויליגט, דאס דער פיהרעגסשטאט דער דייטשען אימפּעע 401,659 מאן — אהנע אפּפיציערע אונד אינגאדריג־פּרייוויליגע — בעטראגע דיעזע שטאנד ווארדע איף וועגען אחרע בעוויליגע. אין דער ערזאטצונג. דאס דערזולבע נאך אבזוהיר דיעזער צייט זיך הערבאמערקען לאסטען ווערדע. אבער אס יאהרע 1881 פערלאנגטע דיא דעגיערונג אינע ווייטערע פערמעהרונג דעס פיהרעגסשטאנדעס

איז דער איינמאר אין דער וואכע, מישטוואך, דיא ווידן מארקט אבהאלטען. עס קאממען דאן פערזער אונד טורקאמענען, אים אידרע ראסדא-דוסטע צו פערקויפען אונד דאס דערשיעדענע פאבריקאדן אונד קלידונגסשטאפפע איינצוקויפען. דער אויפגעטהאלט אין דיעזער איים צוגעגלן — אהנע דאך אויפגעבויטען בוידן אויט נוכט אנגעגעבען. בעזאנדערס אין דען זאמטגאנסטען איז עס איינע וואהרע פרייד, איז דען טערראסדען דער בורג צו ווילען אונד היער דיא פרישע אבענדלופט צו געניעסען. דיא כלינע יידישע געמינדע איז דאנן היער פערזאממלט, פרידערט אונד לאכט, שפרצט אונד זינגט. מאנכמאל פלעגען דיא מאדכען איך איין טאנצכען צו מאכען, צו דעם אינער דער יינגלינגע אין מיזיק-אונטערהאלטונג שפעלט. דיא יידישע קויפלייט, דיא נאך מערו ארבע נאך הערבאט ציעהען, פלעגטען אין דיעזער בורג, דיא אינזייט דער הערבעסשטראססע לעבען, איינצוקויפען אונד דאזוגעבעסט צו אבגעגאנגען, דא דיא זובער זונד, דאס גאסטפרייהליכע אויפנאהמע צו פינדען.

* (איבער דיא איזראעליטען אין אסטרומעלען) פנטעהמען ווייר דעם אינס צוגעקאממענען יינגסטען בערוכטע דער פאריזער „אלליאנס איזר." איינע „נטערעסאנטע נאטצען — בזרגאס, יא נייכוך איז אנשטיפטען דעם געגעראל קולבארס אונד זיינער רוסס. שען העלפערסהעלפער איינע ערהעבונג נעגען דיא בולגאריש רעגענשטאט שאטטפאנה. איזט איינע הובשע, קלינע, אם שויא-צען מעער געלעגענע שטאדט מיט פיעטוזענד מיסט גרייבשען איינוואהנערן. דיא אין דער נאהע דער שטאדט געלעגענען זאלצוטפעט מאכען דאס קלימא אינגעזונד, אונד אהנע דיא נאדרוויינדע, דיא רעגעלמאסיג אללע טאגע פאן מיטטאג בוז אבענדאנטערנאנג וועהען, וויא עס אינמאלך. אין דיעזער שטאדט צו וואהנען. דיא עסטע אזראעליטישע פאמיליע האט זיך אין בוכנאס אים יאהרע 1879 נידערגעלאסען. הייטע זונד דאס אבער דריטיג יידישע פאמיליען. דיא געמינדע בעזוטצט הייטע נאך מיינען מעמפעל, אבער זיא האט אין זעהר שאנגע געבוידע עזיאבדען, אין וועלכעם דיא תלמיד-תורה אינטערגעבראכט ווערדען זאלל. — אין קארנא-בא ט, צווישען בוכנאס אונד אמבאר, בעפינדען זיך גענען 100 יידישע פאמיליען. דיעזע געמינדע איזט עבכס ארם אונד זיא באט דען פרייסטען אלעמסאנדער, אלס ער רומערען בעראזשע, אים ביששייער דער רענעראנג צום אנקויף אינעס שול-געבוידעס. זוכך דיא רעזייאוצאנארען עראינגיסס דורפטע דיא ערפילונג דיעזעס וויאנשעס נאך לאנגע הינזיסנשעאבען ווערדען. — צוויאנציג קילאמעטער דער אינמאר אין דער וואכע, מישטוואך, דיא ווידן מארקט אבהאלטען. עס קאממען דאן פערזער אונד טורקאמענען, אים אידרע ראסדא-דוסטע צו פערקויפען אונד דאס דערשיעדענע פאבריקאדן אונד קלידונגסשטאפפע אינצוקויפען. דער אויפגעטהאלט אין דיעזער איים צוגעגלן — אהנע דאך אויפגעבויטען בוידן אויט נוכט אנגעגעבען. בעזאנדערס אין דען זאמטגאנסטען איזט עס איינע וואהרע פרייד, איז דען טערראסדען דער בורג צו ווילען אונד היער דיא פרישע אבענדלופט צו געניעסען. דיא כלינע יידישע געמינדע איזט דאנן היער פערזאממלט, פרידערט אונד לאכט, שפרצט אונד זינגט. מאנכמאל פלעגען דיא מאדכען איך איין טאנצכען צו מאכען, צו דעם אינער דער יינגלינגע אין מיזיק-אונטערהאלטונג שפעלט. דיא יידישע קויפלייט, דיא נאך מערו ארבע נאך הערבאט ציעהען, פלעגטען אין דיעזער בורג, דיא אינזייט דער הערבעסשטראססע לעבען, איינצוקויפען אונד דאזוגעבעסט צו אבגעגאנגען, דא דיא זובער זונד, דאס גאסטפרייהליכע אויפנאהמע צו פינדען.

* (איבער דיא איזראעליטען אין אסטרומעלען) פנטעהמען ווייר דעם אינס צוגעקאממענען יינגסטען בערוכטע דער פאריזער „אלליאנס איזר." איינע „נטערעסאנטע נאטצען — בזרגאס, יא נייכוך איז אנשטיפטען דעם געגעראל קולבארס אונד זיינער רוסס. שען העלפערסהעלפער איינע ערהעבונג נעגען דיא בולגאריש רעגענשטאט שאטטפאנה. איזט איינע הובשע, קלינע, אם שויא-צען מעער געלעגענע שטאדט מיט פיעטוזענד מיסט גרייבשען איינוואהנערן. דיא אין דער נאהע דער שטאדט געלעגענען זאלצוטפעט מאכען דאס קלימא אינגעזונד, אונד אהנע דיא נאדרוויינדע, דיא רעגעלמאסיג אללע טאגע פאן מיטטאג בוז אבענדאנטערנאנג וועהען, וויא עס אינמאלך. אין דיעזער שטאדט צו וואהנען. דיא עסטע אזראעליטישע פאמיליע האט זיך אין בוכנאס אים יאהרע 1879 נידערגעלאסען. הייטע זונד דאס אבער דריטיג יידישע פאמיליען. דיא געמינדע בעזוטצט הייטע נאך מיינען מעמפעל, אבער זיא האט אין זעהר שאנגע געבוידע עזיאבדען, אין וועלכעם דיא תלמיד-תורה אינטערגעבראכט ווערדען זאלל. — אין קארנא-בא ט, צווישען בוכנאס אונד אמבאר, בעפינדען זיך גענען 100 יידישע פאמיליען. דיעזע געמינדע איזט עבכס ארם אונד זיא באט דען פרייסטען אלעמסאנדער, אלס ער רומערען בעראזשע, אים ביששייער דער רענעראנג צום אנקויף אינעס שול-געבוידעס. זוכך דיא רעזייאוצאנארען עראינגיסס דורפטע דיא ערפילונג דיעזעס וויאנשעס נאך לאנגע הינזיסנשעאבען ווערדען. — צוויאנציג קילאמעטער מעטער פאן פיל פאבריקען טטאנזינמאנ קא. וועלכעם זוכך דיא גראססע אויסרעכנונג זוינער וויינבערג אינע דער רייסטען שטאדט אסטרומעלינגס איזט. דער יאהרליכע ערטראגדיעזער וויינבערג איזט אין זעהר בערישענדער. דיא יידישע געמינדע דיעזער שטאדט איזט ווידער צאהלרייך נאך וואהלהאבענד; זיא לעבט נור פאן דער וויין-אויפזאהר. דיא הייסטאכלוסטע אינגנאהמסקוועלדע בעשטעהט אין דעם אנלעגען דעם געמינדען ענגלעם איזט ענג וויינפאסטער. דיא דאזו בעשטיממט זונד, דען זוכך פערקויפט צו ווערדען אינר אויך אלס בשר וויין אבנאטץ פינדען.

* (איין שרעקליכעס פערברעכען.) אין פארז ווערדען נאכסטענס פיער שולעסטערן אין אן אנדער דעם שוואר-גערוסטע וועגען ערמארדונג אהרער מוטטער, אינער אלטען בייערין, צו פעראנטוואר-טען האבען. זיא איבערנאססען דיא אלטע פרוא, וועלכע פאר דעם קאמנפייער שלוממערטע, מיט אינעם מינעראל-אל אונד שווערסען זיא אינס פייער. זיא טאר-טען אהרע מוטטער אויף זא גרוזאמע וויזע, אום אין דען בעזוטץ דער ערבשאפט צו געראנגען.

פרענומעראציאנס-אינלאדונג.

ווייר ערזוכען אונזערע געהרטען פרענומעראנטען דערען פרענומעראציאנס-בעטרעג אם 1-טען דעצעמבער צו ענדע גיהט (וואס נאנץ דייטליך אויף אינערע „אדרעסס-שלייפע" אנגעצייגט איזט), אינדעם פרענומעראציאן נישט צו ערנייערן, דאמיט דיא ווייטערע פערזענדונג דער בלאטטער קיינע שטאקונג ערלייד.—

איך ביטטען ווייר דיא אדרעסס דייטליך ווייא פאלגט אנצוגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג

האכשטראסע נוממער 1, בודאפעסט.

Jüdische Pester Zeitung

Hochstrasse Nr. 1, Budapest.

☛ גייא אינטערעסענדע פראנומעראנטען ערזוכל-טען דיא שאן ערשיענענען טהיילע דער

נעשיכטע דער נייערען צייט

נאכזעזענדע.

נעשעפטסבעריכט

געטריידע-נעשאפט. ווייצען וואר נעסטערן פיהל צו מארקט נעבראכט. דיא קויפלוסט וואר גוט, 14000 מעטצ' וויידען פערקויפט.

ווייצען, שהיים 400 מעטצ' 81 קילאגראמס —.9 גולד. — 200 מעטצ'-צענט. 81 קילא 8,90 גולדען.— 300 מעטצ'-צענטנער 80,5 קילא. 8,80 גולדען.— 100 מעטצ' 80.4 ק. 8.90 גול. — 500 מעטצ' 80. קילא —.9 גולדען. מעסטער-באדען 400 מעטצ'-צענט. 80 קילא 8.87½ גולד באמשקער 3600 מעטצ'-צענט 75,8 קילא 8.75 גול. אבער-שהיים 300 מעטצ'-צענט 77,8 קילא 8.75 גולדען, נאדראגנאנארישער 200 מעטצ'-צענט 79.7 קילא 8.62½ גולדען. (אללעס פער 3 מאנאטס.)

מאדן 6,40 — 6,65 גול.

גערסטע, פוטטער-וואארע 6,60 — 7,75 גולד. קוקורוזע 6,05—6,— גולד.

האפער. 5,70 — 6,10 גול. פער מאסס.

טרעמזע-נעשעפט. ווייצען פער פיהוואר 8,86 — 8.88 גולד. האפער פער פיהוואהר 6.45 — 6.47 גול. קוקורוזע פער מאיזיוני 1887, 6.04—6.05 גולד.

שפירטוס. נייע מעטהאדע, אים קלייגען —.26 גול. אים גראסען 25.50. אלטע מעטהאדע 30.50—51 גול. אללעס פער 10000 לישטר-פרעצענט.

פעסטער שראכטפיעה-מארקט בייא דעם 25-טען ד. מ. הייער אין פעסט אבגעהאלטען-גען וואכענמארקט ווארדען 2548 שטיק גראס- אונד קלייג-פיעה צו מארקט געבראכט. הייראאן וואירדען פער-קייפט: 78 שטיק שטייער, פער מאאר פאן 60 בוז 220 גולדען — 1248 אכסען דאס מאאר פאן 160—280 גול, 800 קוהה, דאס מאאר פאן 110—165 גול. 182 מעלק-קוהה דאס שטיק פאן 70—160 גולד 127 שטיק בייפעל, דאס מאאר פאן 100—200 גול. 333 שטיק קעלבער דאס שטיק פאן 20— 26 גול. 10 שטיק שאאפע דאס מאאר פאן 12 —14 גול. פייטע פער 100 קילא: אכסען-פלייש 45—54 גולדען. קוה-פלייש —.40—45 קאלב-פלייש 42—52 גולד. אונד בייפעל-פלייש 36—,40 גולד.

לאטטאציעהונג פאם 24-טען נאיעמבער 1886.

הערמאנשטאדט	87	59	84	47	73
פראג	77	15	23	30	56
לעמבערג	39	82	78	59	6

תערינסגעבער אונד פערנאנטווארטלעכער רעדאקטאר

מ. סאבאלטשי.

Unentbehrlich

den p. t. Liqueurfabrikanten und Regalienpächtern Ungarns.

Liqucur-, Rum- und Weinbouteillen, an Façon und Ausführung den modernsten Anforderungen entsprechend, liefert zu Fabrikspreisen die

B. Neumann'sche

Ajkaer Glasfabriks-Niederlage.

Budapest, Karlsring 20.

Illustrirter Preis-Katalog auf Verlangen gratis u. franco.

פרוכט- אונד מ לפרייז-טאבעללע.

ווייצען	קוילאגראם פער הקטל.	פער 100 קילאגראם
נאדראאנגארישער	75	—.— —.—
"	76	—.— —.—
"	77	8.35 — 8.25
"	78	8.45 — 8.40
"	79	8.55 — 8.50
"	80	8.65 — 8.60
"	81	8.70 — 8.65
מעסטער-באדען	75	—.— —.—
"	76	8.40 — 8.30
"	77	8.50— 8.45
"	78	8.60— 8.55
"	79	8.70— 8.65
"	80	8.75— 8.70
"	81	—.— —.—
וויינסענבורגער	75	—.— —.—
"	76	8.45 — 3.35
"	77	8,55— 8.45
"	78	8.65— 8.55
"	79	8.70— 9,65
"	80	9.80 — 9.75
"	81	—.— —.—
פהיים	75	—.— —.—
"	76	—.— —.—
"	77	8.45 — 8.35
"	78	8.55— 8.50
"	79	8.65— 8.55
"	80	8.70— 9.55
"	81	9.80— 9.75

פרוכט	קוילאגראם פער הקטל.	פער 100 קילאגראם
קארן (אלט)	72—70	6.45— 6.65
גערסטע פוטטער.	60	6.55— 6.30
" מאדן	62	8.15— 6.90
האפער	41	6.40— 6.20
קוקורוזען באנאט.	75	6.30— 6.25
דעשטא אנדערער הירזע	73	6.55— 6.50
	—	—.—

פעסטער-צייטונג	וויצען	פער הערבסט	—.—
	"	פריהיאהר	9.04
	קוקורוזע	יוני 1886	—.—
	נעדסטע		6.16
	האפער	פריה-יאהר	—.—
	"	הערבסט	—.—
	רעסס	אינ.-סעפ.	6. 5
			9.75

זאק מעהל			
דער זאק צו 100 קילאגראמס מיט זאק פרייע באהן	נוממער	0	80
	"	1	30
	"	2	80
	"	3	20
	"	4	40
	"	5	—
	"	6	40
	"	7	—
	"	8	30
	"	8½	40
שפיריטוס אלטע מעטהאדע			28
" נייע "			25

קורז-טאבעללע פאם 25. נאָוויעמבער.

לאזע.	fl.	kr.
1854-ער 4-פרעצענטיגע שאאפס-לאזע	—	132
1860-ער " אנלעהן	130	50
רעטטיג פינפטעל	139	—
1864-ער לאזע צו 100 גולדען	140	50
רעטטיג " 50 "	172	—
אונגארישע פרעמיענלאזע צו 100 גולד.	121	—
טיסאפארלאזע	124	—
קאשע רענטענשיינע	55	—
טיזאקלאזע	18	25
קרעדיטלאזע	177	75
קלאראלאזע	45	25
ראזי-אנטעסיפס-פארטלאזע	118	—
אונגארישע-קרעדיטלאזע	21	—
קרעדיטלאזע צו 10 גולד.	23	—
קראזיער לאזע 20	18	—
אפנער לאזע 40	46	—
מאלם לאזע 40	42	50
ווינדישגרעץ לאזע 10	18	75
מאלם לאזע 20	59	25
זאלצבורגער לאזע 10	22	55
סט.-גענאאס לאזע 40	54	75
מאאנהיים לאזע 20	25	25
פרעמיענלאזע לאזע 100	28	—
רעטטיג לאזע 50	137	—
וואלדשטיין-לאזע 20	—	69
ווינדישגרעץ 20	33	80
ווינער לאזע	42	50
פרעמיענ פרעמיענאנלייהע	125	50
אונגאר. ראטהזקרייץ-לאזע	31	—
עפרייזישע	9	90
	14	—

יעדטר-פאפיערע.	kr.
אונגארישע גולדרענטע צו 4 פרעצענט.	103 50
רענטע	— —
אפפעלרייניגע	92 60
אונגארישע פאפיער-רענטע	94 70
אונגארישע ווינדענטאפטענגען	105 75
פעסטער פאנאנאפ	105 75
דענענבערגער	105 35
גאליציער	105 20
באיערישע	109 —
קראאטישע אונד סלאוואנישע	105 25
אונגار. אייזענבאהן-אנלעהען	152 75
ווייזענקרייץ-אנלעהען-אקציען	100 —
אונגار. היפאטעק-אנלעהען	
נען פער 100 צו 5%	98 75
אונגار. ווינדענטפאפטענגס אקציאנען	103 50
אונגار. באדענקרייץ-אנטעטשיינ 5%	101 75
אלפאלד-פיומאנער באהן	191 50
אונגار.-גאליציער אייזענבאהן צו	179 50
אונגار. באר-אפפ.-באהן	176 —
אונגار. ווינדפאבאהן	175 —

נעלד-קורז.		
ווילכער אינהאלט	—	—
דוקאטען	5	93
פרעצרייך.-פרנ. 8 גולד.	9	95
דייטשע ריינכסבאנקנאטען	61	75
20 מארק-שטיקקע	12	32
רוסישע אומפריאל	10	28
רוסישע פאפיער-רובעל	1	19

Eigenthümer Witwe M. REIS. Herausgeber und verantwortlicher Redacteur: M. SZABOLCSI. Budapest, Druck von Sam. Márkus. Andrássystrasse Nr. 12.

ד. י. „פארטשטאנס אין פיערליבער ווייזע אבצי־האלטען.

* (איין ייד שער אבערר ב־טער אין אומטרעלי ק.) ווי האבען נייליך פאן דעם יידישען פינאנצמיניסטער קאהן אין דער צו ענגל אנד געהריגען אייסראלישען קאלאניע נייא־זידנע ערס בעריכטעט. נון ווירד איים סידנע, דער הויפטשטאדט פאן נייא־זידוועלס, געמעלדעט: „דער אידאליטע הערר יולאן סאלמאנס וואורדע דיעזער טאגע צום אבערריכטער פאן נייא־זידוועלס ערנאנט. דערזעלבע איזט דער עיסטע יודע, וועלכעס אין איינער ענגלישען קאלאניע דאס האבסאלע ריכטער אמט איבערטראגען וואורדע. ער איזט עטוואס איבער 50 יאהרע אלט, העבט 30 יאהרע הער אונד וואר לאנג ערע צייט בעקרעטאר דער יידישען גע־מיינדע צו סידנעי. אלס אדוואקאט ערוואכ ער זיך איינען בעדרי מענדען נאמען. שפאטער וואר ער צווייטמאל גענעראל־שטאאטסאנוואלט אונד בעקלי־דעטע איך אנדערע אפענטליכע אמטער. הערר סאלאמאנס לאסט קיינע גערעגנעניס פארביבער געהען, אהנע זיך מיט שטאלץ אלס יודע צו בערעגנען.“

* (יידישע איים ענגלאנד.) דער נאלד־ אונד זילבעראריכטער הערר לעאן ע מאנגיל וואורדע צום שטאדטראט פאן פארטמאסה געוואהלט, אבוואהל זיין גענגע־נאנדידאט (איין בריסט, נאמעס דר. האנן) דען וואהלערן נאהערגעטע, דאס עמאנועל איין יודע זיא. — דער רעגטער אונד גערעזענע בריגער־מייסטער דיעזער שטאדט, הערר סאנעל, איין פערוואנדטער דעם פארינען, שענקטע דער דאר־טיגען יידישען געמיינדע — איים אנלאסס דער פיער־טאגע — איינע פראכטפאללע וואנדערשאן איסנע־שטאטטעט. סוכה צום איפשטעללען אונד איים־איינאנדערלע גען. דערען לאכטען זיך אייף עטוא זעכסהונדערט גולדען בעלייפען. אינטערעססאנט איזט עס, דאס דער טיש איין דיעזער סוכה, דערינ־נינע איזט, אין יולבעם אים יאהרע 1861 דאס גע־זעטען איבער דיא איידעספארמעל דער יידישען דע־מיטרטען ענגלאנדס בעראטהען אונד גענעהמיגט וואורדע. אין אינזערעם פארלאמענטע, אונד יואהל אין דען מיסטען געוועטצגעבענדען כארפערשאפטען, בעזיטצען אללע דעפיטירטען בייא דער אידעס־ליסטינג דיעזעלבע פארמעל. אים אונגארישען ריכסטאג ליסטעט יעדער געוואהלטע אבגע אונ־טערשריבע דיא אנגעלאבונג מיט דען וואר־טען: „Esküszöm!“ אים אסטערריכישען פארלאמענטע הערשט נור איין אונטערשיד אין דער שפראכע, אין יעדער דיא אבגעארדנעטען דיא אנגעלאבונג ליסטען: דיא איינגן טהון דעם דייטש, דיא אנדע־רען פאלניש, טשעכיש אז. ז. וו. אים פארלאמענט דער עענגלאנדער, דיעזער בובעלעפטען נאציאן, ליסטעט עדער אבגעארדנעטע דיא אנגעלאבונג נאך דער פארם זיינער רעליגיאן: דיא יודאליטען אלזא בייא דער תורה. אלס פאר איינגען יאהרען איין דעפיטירטער, נאמענס בראדלו, אים ענגלישען אונטערהויז צור אידעסליסטונג אויפגע־ריפען, ערלראטע, ער זייא קאפעפאנסהאן אונד מאנגע בייא קיינער רעליגיאן שווארען, וואורדע אים געשטאטטעט, „בייא נאמט דעם אללמאכטי־גען“ צו שווארען. „איך גלויבע אבער איך אן קיינען גאטט“, וואנטע דער אבגעשפאנגענע מאנן אינגע־ווענדען אונד ער זאגטע, ער קאנגע נור „בייא זיינער עהרע“ שווערען. דורך הא נדשלאג דיא אנגעלאבונג ליסטען, דאס ערזעגטע איינגען שטרמישען אונווילי־לען אים גאנצען הויז, בראדלייא מוסטע געווארט־זאם עגטפערנע וואורדען, אונד בוז הייטע איזט עס נאך ניכט עגטשיעדען, וועלכע איידעספארמעל איין אבגעארדנעטער פאם שלאגע בראדלייאים צו בע־נטשען האבע. איין זאלאטלאער דעפיטירטער קאممט אבערגעגען אין עגגאנד ניכט אז באלד פאר. — איין לעסטער (איינער שטאדט מיט נאהעצו 118,000 איינוואהנערן) וואורדע הערר איזראעל הארט צום דריטטען מאל (אممער איין דרייא יאהרע) צום מאיאר (בורגערמייסטער) געוואהלט. אין דיעזעם אמטסאהרע וואורדע אים איין זאהן געבארען אונד דיא שטאדט מאכטע אים איינע זילבערנע וויינע צום געשענק.

וואס איזט איים מאריין געוואורדען אים דעם „פדיעגלאשען.“

דיא יינגסטע נוممער דעם אנגעפירטען בלאטטעס איזט בעריטס — וויא דאס דיא פערהר־טען לעזער אים דען היטיגען מארגינבלאטטערן שאן עפאהרען האבען (ווערדען) — אונטער דער רעדאקציאן דעם הערן מ. סאבאלטש*) עריטיג־

*) עדיטעריטעש, מעכטער לעזער, ביזהעטטער מאג־בראטטע, מעשטי הוילאם, אונד אלליטיטעש פאלקסבלאטט פאן הייטע מארגענס בעשפרעכען האבענד דיא יינגסטע נומ־מער דעם עדיגראטען, עדיטעריטעש האט איינען גאנצען אריטקעל דיעזער נומער אבגעדרוקט.

*) הערר סאבאל, שי פעריבליבט נאך וויא פאר אייך דער לעזער דער „יידישען מעכטער צייטונג“ אונד נעדענקט דוכאוס ניכט, דך פאן דעם אים שרייבע אונד לעזענגאוואהרענען בראטטע מיט דען נעליעבטען הע־בראיישען לעסטען ראוציאנען. אים נעגענטהיילן, הגנג ער אן דעמזעלבען מיט גראסערער הינגעבונג, אלס יע.

לייסטען: דיא איינגן טהון דעם דייטש, דיא אנדע־רען פאלניש, טשעכיש אז. ז. וו. אים פארלאמענט דער עענגלאנדער, דיעזער בובעלעפטען נאציאן, ליסטעט עדער אבגעארדנעטע דיא אנגעלאבונג נאך דער פארם זיינער רעליגיאן: דיא יודאליטען אלזא בייא דער תורה. אלס פאר איינגען יאהרען איין דעפיטירטער, נאמענס בראדלו, אים ענגלישען אונטערהויז צור אידעסליסטונג אויפגע־ריפען, ערלראטע, ער זייא קאפעפאנסהאן אונד מאנגע בייא קיינער רעליגיאן שווארען, וואורדע אים געשטאטטעט, „בייא נאמט דעם אללמאכטי־גען“ צו שווארען. „איך גלויבע אבער איך אן קיינען גאטט“, וואנטע דער אבגעשפאנגענע מאנן אינגע־ווענדען אונד ער זאגטע, ער קאנגע נור „בייא זיינער עהרע“ שווערען. דורך הא נדשלאג דיא אנגעלאבונג ליסטען, דאס ערזעגטע איינגען שטרמישען אונווילי־לען אים גאנצען הויז, בראדלייא מוסטע געווארט־זאם עגטפערנע וואורדען, אונד בוז הייטע איזט עס נאך ניכט עגטשיעדען, וועלכע איידעספארמעל איין אבגעארדנעטער פאם שלאגע בראדלייאים צו בע־נטשען האבע. איין זאלאטלאער דעפיטירטער קאممט אבערגעגען אין עגגאנד ניכט אז באלד פאר. — איין לעסטער (איינער שטאדט מיט נאהעצו 118,000 איינוואהנערן) וואורדע הערר איזראעל הארט צום דריטטען מאל (אممער איין דרייא יאהרע) צום מאיאר (בורגערמייסטער) געוואהלט. אין דיעזעם אמטסאהרע וואורדע אים איין זאהן געבארען אונד דיא שטאדט מאכטע אים איינע זילבערנע וויינע צום געשענק.

נען. איינער דעם האבבעריטזאמען בריעפע פארל אטואשיס, דען וויר אן דער שפיטצע דיעזעם בראאד־טעם ווידערגעבען. פינדעט זיך אין דער ערוואהנ־טען נוممער אין ארטיקעל אים דער פעלער אינזערעם איסנעצייכנעטען קאמפערס הערען ע ר נ ס ט מ ע ז ע י אבער דאס וויזען דעם אנטסעמטיסמוס, צוויא פאללייפאנס, 6 אנדערע ארטיקעל. אונד איינע אנצאהל אינטערעסאנטער יידישער נייאגיטיטען, בעזאנדערעם אינטערעסס פיר אינזערע דיעזער דריטטע דער ארטיקעל מיט דער אבערשריפט „וואס איזט איים מאריין גע־וואורדען?“ האבען. אין דעמזעלבען איזט פאללגע־דער בייזע מאריין ש ר פ ס איים אמסטערדאם אן זיינען פאטער מיטגעטהיילט:

„לייבער פאטער. איך קאנן דיר קיים בעשריי־בען, וועלכע פרייד איך געפפערן האטטע. איך ערהיעלט פאן מיינעם מייסטער דען פרייטפערבונגס־בריעף אונד איך בין יעטצט שאן גזעזעללע. מיין לאהן וואורדע גלייך אים פינף גולדען וואכענטליך (נאך אונזע־עם געלדע) ערהאהט; איך ווערדע אלזא יעטצט שאן 40 גולדען מאנאטליך פערדיענען.

„דיר, לייבער פאטער; שיקקע איך יעטצט צייאנציג גולדען, דא דיא שייבסס, דאס דיא אין נראטער נאטה לעבסט. מיין געלד לאסטע איך איר ווייטער בייא דערען אבראהאמען, ווייל עס בייא אים אם זיכערסטען איזט. הערר ד י ט ש (זיין מייסטער) האט בייא אייפאלענג דעם לעהר־בריעפעס פערשפאבען. מיך אין זיינער ווערק, שטאטטע זא לאנגע צו האלטען, אלס עס מיר נור געפאללט, בין איך — וויאי מיר נאטט העלפען מאגע — מיר זעכסטשטאנדיג אינע ווערקשטאט־טע ערריכטען האבען ווערדע. פיר דיא דיאמאנ־טענשלייפעריא זינד יעטצט דיא ציטען שלעכט אונד עס ניכט הייר מעהרערע פאבריקען, איים ווייל־בען דיא גערילפען וועגען אר־בייטסמאנגעל ענטלאס־סען ווערדען. דייטרעם איך גזעזעללע בין, האבע איך אין נייעם קווארטיר בייא אינעם פארטזעזעטשען ווידען נאמענס אזאם מ ארגל ל. דעפסען פרוא איינע דייטשע אזיזן. פערלייבט וויסט דיא עס איך ניכט, לייבער פאטער, דאסס דיעזע פארטזעזעטשען ווידען נאנזע אנדערס בעטען, אלס ווייר; איך פערשטעהע דיא איך ניכט.

„הערר ש ט ו ן (איין איים אנגארן געבור־טיגער ווינהאנדלער) זאגטע מיר, דאסס איך צו אים גערען קאנגע, פאללס הערר דייטש קיינע ארבייט האבען וואלטע, ער ווירד באלד איין גע־שאפט ערפפפנען; אבער איך זאגטע אים, דאסס איך לייבער דיאמאנטענשלייפער בלייבען ווילל.

פאללייטאן.

סולטאן אונד קרעמער

היסטאריישער ראמאן אויס דער נעשיכטע דער טורקייא.

(39-טע פארטזעטצונג.)

דיא וועצירע וואיען אבער דען אנטראג דעם קאפ־דאן פאשא ענטפעגען.

„איך ווירדע זא פארגעהען,“ שפיאך אבדי קוריץ אונד שווייגע.

נון ענטפיף דער סולטאן דאס וואיר:

„בעפאר דוא אנגעראמטען ווארסט, האטטען ווייר אייך פארשלאג דעם קיאיא בעשלאסען. מיט דער פאהנע דעם פראפעטען אונד זאמטט דען הערצאגען נאך שטאמבור צווייקקזוקערען.“

„דאס איזט אייך נוט,“ זאגטע אבדי. „דיין מיטהי־געס עדשיינען ווירד דען לאנד פערשטممען מאכען. דאס־סע דיא פאהנע דעם פראפעטען אבער דאס טאהר דעם פעראיזם איים שטעקקען, דער אבערמיסט אונד אפפיציאל־דע מאגען דאס פאלק צום נעבעם רופען. דאמאס איבא־הום מאגע דרייטען בלייבען בייים הערע. אום אים נאטט־פאללע צור אונטערזוכונג דער עמפאיר הערבייזיילען צו קאנגען, דער קיא איא בעי מאגע דיא דאס פעראיל בע־וואכגערן דשעבעדשיקס אונד באמבארדשיקס זאممען אונד מיט אזהנען דיא שפראכען זייבערן. וזענן קיינעס גערינגען זאללטע, ווערדען מיינע פאנאגען פאס מעגיע הער דען גע־דאנקען שען צו ערצווינגען וויסען.“

סולטאן אכמער שען דאممט ניכט צופיעדען אונד שטטעדטע דען קאפ.

„ווייר האבען אנדעים בעשלאסען. אייזר מיסטס אן מיינער זייטע בלייבען. דער נאמסוועטר, דער אבע־מוסט, דער קאפיזאן פאשא אונד דער קיאיא מיסען מיט מיר קאممען.“

אונד וואהרענד ער אזהרע נאممען דער ריהטע נאך דערצאהלטע, בלייקקטע דער פאדישאה קיינען דער גע־נאנטען אן.

דיא נאممען דיעזער מיר מאנגער וואיען אן דען שטראممענדקקען אויסגעשריעבען. דיא קאפטע דיעזער מיר מאנגער פארדערטע דאס פאלק אונד אבדיללאה שטאפא.

וואהרן האטטען דיא זיך דעם פאלקע נענגאיבער פערנאנגען? . . . . דיא וואיען דיא אם האכסט געשטעלל־טען, אדם דאס דאנד פאם אונגריקק בעטראפפען וואהר. — וואהرن האטטען דיא זיך אבער אבדיללאה נענגאיבער פערנאנגען? . . . . דיא האטטען גיל־בעיאוזיס לייזען פער־אוריאכט . . . .

דיא וועצירע נינטען אזהרע קאפטע.

אין דיעזעם מאמענט דאנגען אבדים לייטע מיט דען סולטאן אן. דיא שטללטען דיעזעלבען פאר דען פאה־דישאה הין. דער פאן אזהרער שאנהיים ענטצוקקקט וואר אונד בעפאהל גאב, דיעזעלבען נאך שטאممטל, דער סול־טאנען אסטעקקי מיט דער באפשטאפט צו אבערברינגען, דאס אויר ער דאס באלד אונקאممען וועזרדע. אבדי קראפטטע ער אויף דיא שולטער אונד שוואיר מיט טהראנען אין דען אוגען, דאס ער אזהם דער ליעבסטע זיינער אנ־דאנגער דייא.

דער קאפיזאן קיסטע דען מאנטעלווים דעם סול־טאנס אונד צאג זיך זאראנן מיט איבראהים, אבדיללאה אונד דעם סיאיא צוריקק אונד שפיאך מיט דייעם זאנפ־טעטען לאכען צו אזהנען:

„אבדיללאה, וואקקעער איבראהים אונד דוא קיאיא; אלל אינזערע טיר קאפטע זינד פאן דיעזער שטונדע אן נכם טיל וועטה.“

טרייזיג לעם דאמאר איבראהים דען קאפ אזהנען אונד ווייטעטע:

„ארמער, ארמער סולטאן!“

דאممט פאלנטען אללע מיר אכמער צום שטטטע, נכטטס שטאנד פעטטער אין אזהנען אלס דיא איבערצייגונג, דאס אכמער דיא אללע אויפפפערן אונד אזהנען דאנן וועלכטס נאכפאלגען וועזרדע.

X.

דיא פערקעהרטע וועלט.

יעטצט וואר אין שטאممטל אינדעططטען בעריטטס אבדיללאה שטאפא דער הערר.

דיא אנפירער דער עמפאיר פערזאممעלטען זיך אין דער נאפטען מאשעע אונד עדהיילטען פאן דאים אויס אזהרע בעפעהלע.

אום עכק אזהר אבגערס (נאך אונזערער צייטרעכנונג אום צעהן אזהר) קאם דאס שיף מיט דעם סולטאן, דען תערצאנען, דען וועצירען אונד דער פאהנע דעם פיא־פעטטען נעבען דעם איסקרקאפס, בייים טהארע דער קא־נאנען אן.

(פארטזעטצונג פאלגט.)

דער ארמעע אים 25,000 מאנן, אינד דיעזע פער־מעתרונג וואורדע, טראטץ האר־טנאקקרינגער ווייגע־רונג דעם פארלאמענטס, מיט איינער צעמלוך שוואכען מאיאָרישאט דורכגעוועצט. אונד נון ווינשט דיא דייטשע רעגיערונג איינע ווייטערע שטייגערונג דעם פרעדענשטאנדעס אום פיר־הונדערט 41,499 מאנן, בענרינדעט ווירד דיעזעס פערלאנ־גען דאמיט, דאסס פראנקרייך אונד רוסלאנד איהר שטארקראפט אין זא מאסענהאפטער וויזע פערמעהרט האבען. עס ווירד פריילך איינגן האר־טען קאמפף לאסטען, דיעזע פארדערונג אים דייטס־מאנע דורכצוועטצען, וואס דער אימשטאנד צייגט, דאסס דיא רעגיערונג דעם פארלאמענטע שאן עעטצט דאס נייע מיליטאר־געזעטץ אונטערבייטעט, טראצדעם דאס ארטע ערסט אים פיר־הונדערט 18־אבריפ; אבער שליעסלך ווירד דער אפפעלל־אן דען פאטריאטזמוס אונד אן דען שטאץ דער גראָס־מאכטשטעלונג דעם דייטשען דייטעס שווערלך אנגע ערפאלן בלייבען. — אין דער בעגרינדונג דעם נייען געזעטצעס הייסט עס ווייטער: „דייטש־לאנד מוסס נאך מעהר אלס איינער זייטע הין בעדרייט זיין. רוסס־לאנד אונד פראנקרייך פערמעהרען דען אינטער דען גראנזען אפפערדיכטע שטרייטקראפטע, גענגען וועלכע דייטשלאנד פאראויסזיכטליך אין איינעם קינפטיגען קריעגע צו צוקאמפפען האבען ווירד.“ אים דיעזער בעגרינדונג לאסט זיך דיא וויזע מאראל צייכען, אין וועלכעם ווידערשפרוכ אפפ דיא פערזיכערונגען אינער טהראנרעדע צו דען טהאטאכען ششتهين.

* * *

אין דער פראנצאזישען קאממער נאב עס פארגעסטערן אינע אריענטאלישע דעבאטטע. דעפוטירטער דעלאפאסס ריכטעטע אן דיא רעגיערונג אינע אנטערפעלל־צייגן אין דער אריענטאלישען פראגע, וואבייא ער דיא ענגלישע אונד דיא בולגאריש־שע פראגע שפעציעל הערפאהב. ער פעלאנגטע, דאסס פראנקרייך ענגלאנד נאהעלעגען מאגע, ענגפטען צו דייטען אונד אנגע. „ווי מאנגען דיא דייטונג ענגפטענס ענגלאנד נאהעלעגען, אהנע דען וונ דער מאהנונג פערלאססען צו מיססען. בע־צעלך בולגאריענס האט פראנקרייך נור דיא אייפ־נאבע, דיא אדס אים בערלינער פערטראג צוגעטלט. רוסלאנד האט דיא אונבאהאנגינקייט בולגאריענס געשאפפען אונד אים צור פאמונד־פען אונד אים אבער אין דער בולגאר־ישען אנגעלעגענהייט אין דער אנגעלעגען אנגעלעגען אין דער אנגעלעגען אנגעלעגען אין דער אנגעלעגען אנגעלעגען